

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS LAPIN SAIRAAHOITOPIIRIN KUNTIEN ALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Lapin aluehallintovirasto on 17.3., 8.4., 8.5., 19.5., 16.6., 1.7., 24.8., 22.9., 22.10., 20.11., 3.12. ja 29.12.2020 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä.

Aluehallintovirasto on 29.12.2020 antamallaan päätöksellä kieltänyt Lapin sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 henkilöä. Lisäksi aluehallintovirasto on asettanut korkeintaan 50 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 7.1.–31.1.2021.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Lapin aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Lapin sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu korkeintaan 50 (viisikymmentä) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

Määräys on voimassa ajalla 1.–28.2.2021.

Perustelut

Lainsäädäntö:

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 9 §:n mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautilaissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Koronavirusepidemian torjuntakeinot:

Koronavirusinfektioon ei toistaiseksi ole tehoavaa lääkehoitoa. Infektio aiheuttaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan monille sairastuneille lievän taudinkuvan, mutta erityisesti iäkkäät ja muut riskiryhmiin kuuluvat voivat saada vakavan taudin. Koronavirusinfektio (covid-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätynyt sairastuneen hengitystie-eritteitä. Virus kiertää edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa. Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle, koska virus on uusi eikä väestössä ole siltä suojaavia vasta-aineita. Laajalla testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä.

Ensimmäinen koronavirusrokote sai Euroopan lääkeviranomaisen ehdollisen myyntiluvan 21.12.2020. Suomen koronarokotestrategian mukaan ensimmäisenä rokotetaan ne sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, jotka hoitavat covid-19-potilaita sekä iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstö ja asukkaat. Heidän rokotamisensa on aloitettu tammikuussa 2021. Näiden ryhmien jälkeen rokotetta tarjotaan ikääntyneelle väestölle sekä henkilöille, joilla on vakavalle koronavirus-taudille altistavia sairauksia. Muulle väestölle tarjotaan rokotetta tämän jälkeen. Suomalaisten rokotaminen vie aikaa, sillä tavoite on rokottaa kaikki ne, jotka rokotuksen haluavat ja joille sen voi myyntiluvan käyttöaiheiden mukaan antaa. Kaikkien halukkaiden rokotaminen tulee kestämään kuukausia. Rokotusten käynnistyttyä yhteiskunnassa ei voida palata normaaliin elämään välittömästi, vaan muutos tapahtuu vähitellen useiden kuukausien kuluessa.

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

Joulukuussa 2020 Isossa-Britanniassa löydettiin muuntuneen koronaviruksen aiheuttamia tautitapauksia. Tämän uuden virusvariantin on todettu olevan herkemmin tarttuva kuin aikaisempi koronavirus. Vuodenvaihteeseen mennessä muuntunut koronavirus on levinnyt Isossa-Britanniassa jo laajalle, ja useat maat Suomi mukaan lukien keskeyttivät matkustajalentoliikenteen Britteinsaarilta. Myös Etelä-Afrikasta ja Brasiliasta on löytynyt uusia koronavirusvariantteja. Ison-Britannian virusvariantin aiheuttamia covid-19-tautitapauksia on todettu myös Suomessa. Koska muuntunut koronavirus tarttuu aiempaa herkemmin, on tartuntojen torjuntatoimia tarpeen entisestään tehostaa.

Aluehallintovirasto tekee tartuntatautilain 58 §:n mukaiset päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Sen vuoksi tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa ja julkisissa kokouksissa on välttämätöntä.

Kokoontumisrajoituksia asetettaessa huomioidaan epidemiologinen arvio taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaan epidemiatilanteen kiihtyessä kunnan tartuntatautiviranomainen reagoi tilanteeseen lisäämällä testauskapasiteettia ja tartunnanjäljitysresurssia, antamalla paikallisen etätyösuosituksen ja kasvomaskisuosituksen sekä toteuttamalla infokampanjoita. Kunnan tai kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan paikallisista tai alueellisista rajoituksista. Aluehallintovirasto voi päättää rajoituksista, jos ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Rajoituksilla pyritään estämään epidemian leviäminen väestössä alueellisesti tai laajemmin. Epidemian kiihtymis- ja leviämisvaiheessa voidaan tarvita näiden toimivaltaisten viranomaisten päättämiä laajempia tai tiukempia alueellisia suosituksia tai rajoituksia. Kunnan velvollisuudesta selvittää epidemiaa ja tehdä epidemian torjumiseksi tarvittavia toimenpiteitä on säädetty tartuntatautilain 9 §:ssä. Kunnan toimivallasta päättää laajaan tartunnanvaaraan liittyvistä toimenpiteistä toimialueellaan säädetään tartuntatautilain 58 §:n 1 momentissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman periaatteiden mukaisen covid-19-epidemian torjuntaan liittyvän päätöksenteon tulee perustua epidemiologiseen tilannekuvaan, epidemian vaihearvioon ja muuhun asiantuntijatietoon, jota alueelta saadaan. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan sairaanhoitopiirien tulee toimia alueillaan tämän työn ohjaajana sekä koordinoida yhteistyö ja tehtyjen viranomaispäätösten seuranta yhdessä kuntien kanssa. Alueellisen yhteistyöryhmän on viipymättä ilmoitettava Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle ennakkollisia suosituksia ja rajoitustoimia koskevista päätöksistään. Valtakunnallista ja alueellista epidemiatilanteen toimenpiteiden kokonaiskuvaa seurataan viikoittain sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa covid-19-epidemian tilannekuva- ja mallinnusryhmässä, ja se julkaistaan osana THL:n koronasivustoa.

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on antanut aluehallintovirastoille epidemiologiseen tilanteeseen perustuvan arvion kokoontumisrajoitusten tarpeesta 30.11.2020. THL arvioi, että ihmisten terveyden suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn varmistamiseksi on tarpeen ottaa käyttöön lisää toimia ihmisten välisten fyysisten kontaktien vähentämiseksi koko Suomessa. Tällä pyritään sekä ehkäisemään yhä useamman alueen epidemiatilanteen kiihtymistä perustason yläpuolelle että kääntämään ilmaantuvuus laskusuuntaiseksi niillä alueilla, jotka ovat jo siirtyneet kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen. Arvionsa pohjalta THL suosittaa, että aluehallintovirastot ottaisivat käyttöön enintään THL:n laatimat raja-arvot julkisten kokoontumisten kohdalla, käyttäen kriteereinä Sosiaali- ja terveysministeriön koronavirusepidemian torjunnan hybridistrategian toimintasuunnitelman epidemiatasoja. THL:n mukaan epidemian perustasolla tulee sallia korkeintaan 50 henkilön kokoontuminen yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa ulko- ja sisätiloissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 18.12.2020 lähettänyt kunnille, sairaanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Epidemian leviämisen estäminen kiihtymis- ja leviämisvaiheessa tai niiden uhassa olevissa maakunnissa (VN/28363/2020). Kirjeessä todetaan muun muassa, että epidemiatilanteen hallitsemattoman leviämisen sekä palvelujärjestelmän ylikuormittumisen uhka on edelleen ilmeinen. Vain nopeilla, ennakoivilla, määrätietoisilla ja laajamittaisilla toimilla voidaan estää epidemian leviäminen ja sen aiheuttamat vaarat ihmisten terveydelle sekä perusoikeuksien toteutumiselle. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen on perustuslain ja tartuntatautilain säännöksen mukainen julkisen vallan - kuntien, kuntayhtymien ja valtion - lakisäätäinen velvollisuus. On huomattava, että kiihtymisvaiheen toimenpiteet voivat olla perusteltuja jo perustasolla, mikäli valtakunnallinen ja/tai lähialueiden epidemiologinen tilanne on huononeva. Alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle. Rajoitustoimenpiteitä ei saa myöskään purkaa ennenaikaisesti, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee lieventää harkiten, jotta uusia tartuntaryppäitä ei pääse syntyään.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 29.12.2020 lisäksi lähettänyt kunnille, sairaanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivitykset (VN/288/2020). Kirjeessä todetaan ministeriön päivittäneen Valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukaisesti hybridistrategian toimintasuunnitelman. Kirjeessä todetaan, että toimintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta luonnehtivaa kuvausta, joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja valtakunnallisesti. Vaihekuvausten joitakin yksityiskohtia on tarkennettu syksyn 2020 kokemusten perusteella.

Tilanne ja toimenpiteet Lapin aluehallintoviraston toimialueella

Lapin aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat syyskuussa 2020 perustaneet alueelliset covid-19-yhteistyöryhmät sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaisesti. Yhteistyöryhmien tilannearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä. Yhteistyöryhmät kokoontuvat viikoittain.

LAPIN ALUEHALLINTOVIKASTO

Lapin sairaanhoitopiirin alueellisen covid-19-yhteistyöryhmän mukaan alue oli epidemian perustasolla 25.1.2021. Alueella on ollut joulu-tammikuussa muutamia tartuntaketjuja, joista suurin osa on peräisin Lapin sairaanhoitopiirin ulkopuolelta. Tartuntojen laajempi leviäminen on saatu nopealla testaamisella ja tartuntojen jäljittämällä estettyä. Lapin sairaanhoitopiirin alueella toimenpiteitä arvioitaessa on otettava huomioon muualta Suomesta Lappiin suuntautuva talvimatkailu.

THL:n hybridistrategian seurannan tilanearvioraportin 21.1.2021 mukaan 14 vuorokauden ilmaantuvuus Lapin sairaanhoitopiirin alueella viikolla 1 oli 12,8/100 000 asukasta ja viikolla 2 5,0/100 000 asukasta. Positiivisten näytteiden osuus testatuista oli viikolla 1 oli 0,66 % viikolla 2 0,32 %.

Johtopäätös

Valtakunnallinen voimakas tartuntojen määrän kasvu näyttää pysähtyneen, mutta useilla alueilla esiintyy edelleen merkittäviä tautiryppäitä. Tartuntatilanne Suomessa vaihtelee alueittain, ja eri alueiden tilanne vaihtelee myös ajallisesti. Aluehallintoviraston arvion mukaan paitsi alueen epidemiologinen tilanne ja todetut tartunnat, myös tiedossa olevat riskit ja taudin leviämisen estämisen ennakointi ovat nyt tärkeitä. Muuntuneen koronaviruksen tulo Suomeen ja sen leviäminen muodostavat merkittävän uhan epidemian pahenemiselle. Kokoontumisiin liittyy edelleen suuria riskejä taudin leviämiseksi, minkä vuoksi rajoitustoimet ovat välttämättömiä.

Epidemiologinen tilanne Lapin sairaanhoitopiirin alueella on perustasolla. Kun otetaan huomioon alueen covid-19-yhteistyöryhmän tekemä tilanearvio ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 30.11.2020 antama suositus, aluehallintovirasto katsoo, että yli 50 (viidenkymmenen) henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltäminen on välttämätöntä. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Päätöksen vaikutukset yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään ja perusoikeuksien toteutumiseen on arvioitu. Päätös ei kajoa näihin enempää kuin on välttämätöntä nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Sari Kemppainen (puh. 0295 017 350, sähköposti sari.kemppainen@avi.fi).

Ylijohtaja	Kaisa Ainasoja
Aluehallintoylilääkäri	Sari Kemppainen

LIITTEET Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antama ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä
Liite 2, Lapin sairaanhoitopiirin alueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lapin aluehallintovirastossa 28.2.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisääntöä katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi Alueen kunnat ja kuntayhtymät
Lapin sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä
Lapin poliisilaitos
Lapin pelastuslaitos
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Sosiaali- ja terveysministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto
Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 017 300
kirjaamo.lappi@avi.fi
www.avi.fi/lappi

Valtakatu 2
PL 8002
96101 Rovaniemi

Tämä asiakirja LAAVI/89/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAAVI/89/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ainasoja Kaisa 25.01.2021 13:55

Esittelijä Kemppainen Sari 25.01.2021 12:59